

Avrupa Birliği'nde Türkiye: Ortak Geleceğimiz

Ahmet Koçak

Avrupa Parlamentosu Yeşiller/Özgür Avrupalılar Bağlaşıklığı (EFA) grubu dönemsel toplantısını bu kez İstanbul'da yaptı. Toplantısının ana konusu "Avrupa Birliği'nde Türkiye: Ortak Geleceğimiz" olarak belirlenmişti. Grup toplantısı ve bir dizi etkinlik 19-22 Ekim arasında Hilton Konferans Merkezinde yapıldı.

Türkiye'nin AB'ye üyeliğini desteklemek amacıyla yapılan bu etkinlik açılmadan önce Yeşiller Grubu milletvekilleri, bir basın toplantısı düzenledi. Basın toplantısında Yeşiller Grubu Eş Başkanı Daniel Cohn-Bendit özetle şunları söyledi:

"Türk siyasetçiler ve gazeteciler, 'bizi diğer adaylarla aynı muameleye tabi tutun' diyorlar. Yanlış düşünüyorlar. Türkiye ne bir Malta, ne de Romanya. Türkiye'nin AB üyeliği daha karmaşık. Türkler çok gururlu, onurlu bir ülke. Onurunuza sahip çıkan ve deyin ki, Türkiye ile özel müzakereler yapılacak. Madem siz kendinizi 'özel' görüyorsunuz o zaman müzakereler de size özel olacak. Ülkenin üyeliği, Türk tarihinin de AB'ye entegrasyonu anlamına geliyor. Ama bununla birlikte, AB'ye üyeliğin, egemenliğinizden vazgeçmeniz anlamına geleceğini de unutmayın. Bence üyelik on yıl içinde gerçekleşir."

Daha sonra söz alan AB-Türkiye Ortak Parlamenterler Komitesi Başkanı Joost Lagendijk toplantının amacını şöyle dile getirdi:

"Türkiye inanılmaz gelişme gösterdi. Ama önünüzde daha çok konu olduğuna biliyorsunuz. Zor sorunları tartışmak için buradayız. Görüşmelerin başlamasını destekliyoruz ama çözülmesi gereken problemler de olduğuna görüyoruz."

Etkinliğin açılış konuşmasını Daniel Cohn-Bendit ile TBMM başkanı Bülent Arınç yaptı. Daniel Cohn-Bendit, açılış konuşmasının da Türkiye'nin AB'ye uyumu üzerinde durdu:

"Türkiye'yi Avrupa'ya entegre etmek farklı bir şeydir. Nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan bir ülkeyi AB'ye entegre etmek, diğer ülkeleri entegre etmekten farklıdır. Çünkü öyle bir çağda yaşıyoruz ki, İslamiyet adına hareket ettiğini söyleyen bir terörizmle mücadele içindeyiz. Eğer biz Türkiye'yi Avrupa'ya entegre edebilirsek; İstanbul, Ankara ve Türkiye'yi demokrasi ve İslamiyet'in Mekke'si haline dönüştürmeyi başarabilirsek, dünyaya bir işaret vermiş oluruz. Biliriz ki, bizim terörizme karşı mücadelemiz totaliter bir ideolojiye karşı mücadeledir."

Açılış konuşmasını yapmak için kürsüye çıkan TBMM'si Başkanı Bülent Arınç, AB'ye ilişkin özetle şunları söyledi:

"Artık tarihte bir benzeri olmayan ortak yaşam şartlarından bahsediyoruz. Sosyal alanda, kültürel alanda, siyasi alanda, ekonomik alanda yeniden yorumlanmış bir yaşam şekli süreceğiz. İşte bu nedendir ki, bu buluşma, hangi yılda yapılırsa yapılsın, tarihin çok önemli dönüm noktalarından biri olacaktır."

AB kimliği etnik ya da dini bir kimlik değildir. Bir değerler bütünlüğü, bir üst kimlik diye düşünüyorum. Bu açıdan da Müslüman kimliğimizin AB üyeliğimize bir engel değil, zenginlik katacağı kanaatindeyim."

Bülent Arınç, Avrupalı Parlamenterlere yaküstü bir de "demokrasi dersi" verdi:

"Burada bizden kendi kültürümüz ve geleneklerimizden vazgeçmemizi bekleyenler varsa bu isteğin demokrasinin temel felsefesine aykırı olduğunu söylemeliyim."

Demokrasi, 'ötekinin' bize benzeyerek yaşamını sürdürmesi değildir. Demokrasi, 'ötekinin' değişmeden ve farklılaşmadan haklara saygı göstererek bizimle bir arada yaşamasıdır."

Şimdi sormazlar mı kendisine, yıllardır Sünnilerden farklı yaşayan Alevileri neden kendinize benzetmeye çalışıyorsunuz? "Cem evleri ibadet yeri değildir, kültür merkezidir. İbadet edecekseniz buyrun camiye" demek, "ötekinin" yok saymak değil de nedir?

Sonra Joost Lagendijk'in yönettiği, "İslam, Avrupa Kimliği ve Türkiye'nin AB Üyeliği" konulu panel yapıldı. Panelde Türkiye'den Esat Korkmaz, Ruşen Çakır, Etyen Mahçupyan, Hollanda Leiden Üniversitesi'nden Prof. Zürcher yer aldılar.

Bu panel, Alevi-Bektaşlı toplumunu yakından ilgilendiriyordu. AB İlerleme Raporunda Aleviler, "Müslüman azınlık" olarak gösterilmiş, "din özgürlüğü" ve "azınlıkların korunması" temelinde görüş belirtilmişti. Avrupa kamuoyunun yakından takip ettiği bu toplantıya Genel Yayın yönetmenimiz Esat Korkmaz Alevileri temsilen konuşmak için çağırılmıştı. Panelde, Alevi-Bektaşlı toplumunun demokratik istemlerini dile getiren Esat Korkmaz'ın konuşmasının tamamını yanda bulacaksınız.

Panelin diğer katılımcılarından Ruşen Çakır ise konuşmasına bir anısını anlatarak başladı:

"Yirmi yıl önce gazeteciliğe başlar başlamaz, Türkiye'de İslâm'i hareketler üzerine çalışmaya başladım. Benimle görüşen ilk yabancı Almanya'da bir gazeteciydi. Ve kendisi Yeşillerdendi. Bu gazeteci meslektaşım bana ısrarla 'Türkiye'nin ikinci bir İran olup olmayacağını' sormuştu. Ben de kesinlikle böyle bir şeyin olmayacağını söylediğimde, aynen şunu söyledi. 'Devrimden önce İran'daydım. Senin gibi saf Marksistler vardı. Şimdi bunların hepsi ülkemde siyasi mülteci olarak yaşıyor.' Aradan yirmi yıl geçti. Türkiye İran olmadı. Yeşillerin Türkiye'ye bakışı çok önemli bir şekilde değişti ve kongrelerini burada yaparak Türkiye'nin AB'ye üyeliğini en cesur şekilde savunacak noktaya geldiler."

Son yirmi yıl içinde birçok şey değişti. Avrupalıların en önemli çekincelerinin başında iktidar partisinin ve onu destekleyen kitlelerin AB'ye üyelik, demokrasi, insan hakları ve sivil toplum konusunda gerçekten samimi olup olmadıklarıdır. Bu soruyu bir Batılı size direk sormaz. Ama dolaylı olarak dönüp dolaşık bunu sorar. Bir diğer yaklaşım da hep merak edilen, Türkiye'nin AB dışında bir alternatifinin olup olmadığıdır.

Şimdi buradaki temel soru şu: Türkiye'nin AB dışında, yani Batı dışında bir alternatif var mı? Yıllar önce böyle bir tartışma olsaydı belki başka cevaplar bulabilirdik. Ama artık böyle bir şans ve ihtimal yok. Türkiye'yi ne olduğu belirsiz bir Doğu'ya, İslam dünyasına terk etmenin hiç kimsenin hayrına olacağını sanmıyorum."

Gazeteci Etyen Mahçupyan da ülkeler, insanlar, dinler arasında demokratinin tek taraflı olamayacağını ifade etti. Avrupa'nın, İslam dünyasını "ehlileştirilmesi gereken boğa" olarak gördüğünü belirten Mahçupyan konuşmasını şöyle bitirdi:

"Türkiye bu boğanın boynuzlarıdır. Boynuzları tutmadan boğayı ehlileştiremezsiniz. Ama şunu da bilmek lazım onu 'ehlileştirirken' sizin de üstünüzün başınızın biraz pislelenmesine razı olmanız gerekiyor. Yani bu paylaşılarak olacak bir şey."

Yeşillerin Boğaziçi Mucizesi diye adlandırdıkları etkinlik, Şahkulu Sultan Dergâhı'nda yapılan bir Cem'i izleyerek son buldu.